

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาระดับรองมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคล เข้าใจและรู้จัก เลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม การศึกษาระดับนี้ แบ่ง เป็นสองตอนคือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี¹

การมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาระดับกลาง ที่มุ่ง เชื่อมต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา และมีเป้าหมายในการจัดอยู่สองประการคือ เพื่อให้ประชากรได้รับการศึกษาสูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษาให้มีความรู้ความชำนาญ และได้รับการฝึกฝนที่จะออกไปประกอบอาชีพ เป็นกำลังคนระดับกลางของประเทศประการหนึ่ง และมุ่งผลิตเพื่อป้อนคนเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นกำลังคนระดับสูง โดยเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่ง²

¹ กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพฯ: เอรวิณการพิมพ์, 2520), หน้า 10

² กอ สวัสดิ์พานิชย์, "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคน (สำนักงานวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2511), หน้า 171

กล่าวกันว่า "การมัธยมศึกษา คือ ชุมทางอันสับสน" เพราะการมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาของเด็กวัยรุ่น ต่อจากประถมศึกษาและเตรียมการต่อไปยังอุดมศึกษา การมัธยมศึกษาจัดโดยบุคคลหลายฝ่าย คือจัดโดยรัฐ ซึ่งมีโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ และยังมี การจัดโดยเอกชน ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์ทั้งหลายด้วย แม้ว่าการมัธยมศึกษาในประเทศไทย จะไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ก็มีจุดมุ่งหมายเป็นการศึกษาที่ให้บริการ อันพึงมีพึงได้ ประชาชนทุกคนโดยเสมอภาค ไม่ว่าจะมีความมีปัญญา ฐานะ หรือความถนัด และความสนใจแตกต่างกัน โดยจัดในรูปแบบการศึกษาเพื่อปวงชน (Universal Secondary Education)¹

บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ การที่ต้องบริการชุมชน และการขยายแผนชั้นเรียน จึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และซับซ้อนยิ่งขึ้น "งานหลักของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สำคัญได้แก่ งานทางวิชาการ งานด้านบุคลากร งานด้านกิจการนักเรียน งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานด้านการเงินธุรการและบริการ ดังนั้น ความสำเร็จของโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับผู้นำ เพราะผู้นำ เป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน และรับผิดชอบต่อการบริหารโรงเรียน"²

งานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ" ในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน บุคคลดังกล่าวจึงต้องมีลักษณะของภาวะผู้นำ ทั้งในด้านบริหารการศึกษา และในฐานะนักปกครอง"³ เพราะถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานและนำแผนไปปฏิบัติให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนงาน ทั้งยังจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการวางแผนในระดับหน่วยงานอีกด้วย เพราะ

¹ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ "ขอบข่ายของแผนงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา" กศ. สศ. 11/25 หน้า 1. (อัครสำเนาะ)

² คำรงค์ ชลสุข, "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 4.

³ ภิญญา สาธร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2519) หน้า 421.

เป็นบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ให้การศึกษา ระดับมัธยมศึกษาโดยตรง แต่ปัญหาของการบริหารงานดังกล่าวยังขาดวิธีการ และขาดความสามารถในการจัดการ การจัดระบบภายในโรงเรียน ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน ผู้ได้รับแต่งตั้งไม่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจและความรับผิดชอบที่แน่นอนด้วย ความซับซ้อนของงานและการขยายงานอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่โรงเรียนมากขึ้น ความไม่แน่ใจในอุปสรรคและปัญหาจึงมักจะตกอยู่กับผู้บริหารระดับโรงเรียนเสมอ¹

ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหาร เพราะผู้นำ เป็นหลักชัยขององค์การ และเป็นจุดรวมแห่งพลังรวมของบุคคลในองค์การ ดังนั้น ผู้นำจึงเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานในส่วนรวม ความสามารถและลักษณะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์การที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ในองค์การหรือหน่วยราชการนั้น ๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้นำยัง เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานอีกด้วย² โดยนัยสำคัญทำนองเดียวกันนี้ หัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาคือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อโรงเรียน ผู้ร่วมงาน ครูอาจารย์ บุคลากรทุกชนิดที่สัมพันธ์กับโรงเรียน และความสำเร็จตาม เป้าหมายในการบริหารโรงเรียน เป็นเอกประการ จะเห็นได้ว่าผู้นำจะต้อง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการนำหมู่คณะ ไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ เป็นบุคคลที่สามารถจะช่วยเหลือประสานความคิดเห็นและพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนที่มีผู้บริหารที่ดี ถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะภาวะผู้นำ และมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ย่อม เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า บรรลุถึงวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่วางไว้ได้

¹ สมพงษ์ แยมประยูร "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522) หน้า 6.

² สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร (ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพฯ : 2521) หน้า 219.

"ความคิดในเรื่องการเป็นผู้นำได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ได้มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวาง เมื่อประมาณ 50 ปีมาแล้ว การศึกษาวิจัยที่นำมาใช้ในทางการศึกษา ได้อาศัยผลการศึกษาวิจัย จากศาสตร์สาขาอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ และแม้กระทั่งจากวงการอุตสาหกรรม และวงการทหาร แม้ว่าภารกิจของสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้อาจแตกต่างกัน ซึ่งทำให้พฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานต่างกันไป แต่พฤติกรรมภาวะผู้นำที่สำคัญ ๆ มีส่วนที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก จึงนำไปใช้กันได้"¹

พฤติกรรมภาวะผู้นำได้มีผู้ศึกษาวิจัยกันมาก หลายท่านทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารตามแนวความคิดของ แอนดรู ฮัลปิน (Andrew Halpin) โดยใช้เครื่องมือ LBDQ ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ โอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแยกวัดพฤติกรรมผู้นำออก 2 ด้านคือ ด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) และด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) การวิจัยที่ใช้ LBDQ ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำมีดังนี้

ในปี 2515 วิจิตร วรุตบางกูร ได้ศึกษา "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับอายุ เพศ ประสบการณ์ และคุณวุฒิของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในกรุงเทพมหานคร"²

ในปี 2519 คำรง ชลสุข ได้ศึกษา "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง"³

ในปี 2520 กล้าหาญ สุดแสน ได้ศึกษา "พฤติกรรมความเป็นผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดในประเทศไทย"⁴

¹ สมพงษ์ แยมประยูร, เรื่องเดิม, หน้า 7

² วิจิตร วรุตบางกูร, "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับอายุ เพศ ประสบการณ์ และคุณวุฒิของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย บริกแฮม ยัง, 2515), หน้าปก

³ คำรง ชลสุข, เรื่องเดิม, หน้าปก

⁴ กล้าหาญ สุดแสน "พฤติกรรมความเป็นผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย บริกแฮม ยัง, 2520), หน้าปก

ในปี 2521 สมพงษ์ แยมประยูร ได้ศึกษา "พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

ส่วนการศึกษาวิจัยที่ใช้แบบวัดลักษณะผู้นำ LAE (The Leadership Ability
Evaluation) มีดังนี้

ในปี 2511 พ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ ได้ศึกษา "ความแตกต่างระหว่างลักษณะการ
เป็นผู้นำของนิสิตที่เป็นผู้นำ และนิสิตที่ไม่ได้เป็นผู้นำ"¹

ในปี 2519 กัลยา ตะบุนพงษ์ ได้ศึกษา "ลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัย
ครูในกรุงเทพมหานคร"²

นอกจากนี้ ภิญญพร วัฒนเจริญ³ ได้ทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร
ตามทฤษฎี พฤติกรรมภาวะผู้นำของ แดเนียล อี กริฟฟิธส์ (Daniel E Griffith) ซึ่งประกอบ
ด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ผู้นำในฐานะผู้มีความคิดริเริ่ม
2. ผู้นำในฐานะผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข
3. ผู้นำในฐานะ เป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ
4. ผู้นำในฐานะ เป็นผู้ให้การช่วยเหลือ
5. ผู้นำในฐานะ เป็นนักพูด เก่ง
6. ผู้นำในฐานะ เป็นผู้ประสานงาน
7. ผู้นำในฐานะ เป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี

กรมสามัญศึกษา เป็นกรมใหญ่กรมหนึ่งที่มีความรับผิดชอบการมัธยมศึกษาทั่วประเทศ
มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบ 1,600 กว่าโรงเรียน แต่ละโรงเรียนได้รับมอบหมายภารกิจด้าน
มัธยมศึกษาโดยตรง ภารกิจเหล่านี้ได้แก่ การบริหารงานทางวิชาการ การบริหารงาน

¹พ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ, "ความแตกต่างระหว่างลักษณะการ เป็นผู้นำของนิสิตที่เป็นผู้นำ
และนิสิตที่ไม่ได้เป็นผู้นำ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้าปก

²กัลยา ตะบุนพงษ์, "ลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519), หน้าปก

³ภิญญพร วัฒนเจริญ, "ความคิด เห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะ
ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 14

ธุรกิจ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานสัมพันธ์กับชุมชน ในการบริหารงานแต่ละฝ่ายย่อมมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารอาจประสบกับปัญหาและอุปสรรคนานาประการ จนบางครั้งถึงกับเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงก็มี ปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนทั้งหลายนั้นย่อมมาจากสาเหตุหลายอย่าง สาเหตุประการหนึ่งก็คือ การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยจะเป็นไปตามวาระ แต่การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษามีได้กำหนดระยะเวลาหรือวาระการดำรงตำแหน่งไว้ ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ไม่ว่าจะสถานการณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หากพิจารณาทฤษฎีภาวะผู้นำสามด้าน คือ ทฤษฎีอ็องคุณลักษณะผู้นำ ทฤษฎีอ็องพฤติกรรมผู้นำ และทฤษฎีอ็องสถานการณ์แล้วจะเห็นว่า ทฤษฎีสามมิตีของวิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin) เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องในการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด เพราะถือว่าสถานการณ์เป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่ง ที่จะทำให้ภาวะผู้นำของมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีภาวะผู้นำด้วยกันทั้งนั้น จะแตกต่างกันในด้านภาวะผู้นำของมนุษย์ ตรงที่มนุษย์ถูกผลักดันให้กระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่กล่าวแล้ว ตลอดจนปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ประสบมาด้วยตนเองได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัย เกิดความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 โดยใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ คือ ทฤษฎีสามมิตีของวิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin) เพื่อจะเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และกรมสามัญศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พฤติกรรมภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ด้วยแบบสอบถาม MSDT ของวิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin)

2. ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความคิด เห็นที่ เป็นจริงตรงตามพฤติกรรมของแต่ละคน โดยปราศจากอคติใด ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เกี่ยวข้อง เฉพาะพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 11 เท่านั้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม MSDT (The Management Style Diagnosis Test) ของวิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin) จำนวน 64 ข้อ เป็นเครื่องมืออย่าง เดียวในการวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน เขตการศึกษา 11

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงของกรมสามัญศึกษาในการ แต่งตั้งผู้ที่จะไป เป็นผู้นำหรือหัวหน้าสถานศึกษา
2. เป็นแนวทางในการสร้าง เกณฑ์คัดเลือก ผู้ที่จะ เป็นผู้นำหรือหัวหน้าสถานศึกษา
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาอบรมบุคลากรที่จะไป เป็นผู้นำ หรือหัวหน้าสถานศึกษา
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้นำในปัจจุบัน ได้พิจารณาพฤติกรรมของตนเองว่ามีจุดบกพร่อง และจุดเด่นอย่างไร

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

"ผู้บริหารโรงเรียน" หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมถึง ผู้รักษาการในตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย

"โรงเรียนมัธยมศึกษา" หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.3 หรือชั้น ม.1-ม.6 ในเขตการศึกษา 11 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ

"เขตการศึกษา 11" หมายถึง จังหวัดนครราชสีมา, ชัยภูมิ, ศีรสะเกษ, สุรินทร์ และบุรีรัมย์

"ภาวะผู้นำ" หมายถึง "ภาวะการนำ หรือประสานคนอื่นหรือกลุ่มของผู้นำให้ทำตามความตั้งใจของคนหรือกลุ่มโดยให้คนอื่นเกิดความเลื่อมใส นับถือ ให้ความไว้วางใจ ทั้งสมัครใจ ร่วมมืออย่าง เต็มใจ และงานบรรลุถึง เป้าหมายด้วย"

"พฤติกรรมภาวะผู้นำ" หมายถึง การแสดงออกของผู้นำในการใช้อิทธิพลเหนือนคนอื่นหรือกลุ่ม ให้ทำตามความตั้งใจของคนหรือกลุ่ม โดยให้คนอื่นเกิดความเลื่อมใส นับถือ ให้ความไว้วางใจ ทั้งสมัครใจร่วมมืออย่าง เต็มใจ และงานบรรลุถึง เป้าหมายด้วย"

ผู้นำ หมายถึง ผู้ได้รับการแต่งตั้ง หรือ เลือกตั้ง หรือยกย่อง หรือสร้างตนขึ้นไปเป็นผู้นำในการประสานคนอื่นหรือกลุ่มให้ทำตามความตั้งใจของคนหรือกลุ่ม โดยให้คนอื่นเกิดความเลื่อมใส ยอมรับนับถือ ให้ความไว้วางใจ ทั้งสมัครใจร่วมมืออย่าง เต็มใจ และงานบรรลุถึง เป้าหมายด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยพอสังเขปดังนี้

ก. ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 160 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ MSDT (The management Style Diagnosis Test) นี้ประกอบด้วยข้อคำถามในเชิง 3 มิติ ที่วิลเลียม เจ. เรดดีน (William J.Reddin) ได้วิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละพฤติกรรม นำมาสร้างเป็นคำถาม พร้อมทั้งสร้างตารางวิเคราะห์ลักษณะต่าง ๆ ไว้ 64 ข้อ ที่ผู้ตอบจะต้องตอบทุกข้อ แต่ละข้อจะแบ่งออกเป็นข้อย่อย 2 ข้อ ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบข้อย่อยเพียงข้อเดียว ผู้ตอบต้องเข้าใจในฐานะที่ตัวเอง เป็นผู้ว่าผู้นำจะละเว้นการตัดสินใจมิได้ ต้องตัดสินใจแน่วแน่และทันเหตุการณ์ แม้ทางเลือกในการตัดสินใจจะเป็น เรื่องที่ผู้นำพอใจหรือไม่ก็ตาม หลักในการเลือกก็คือ พิจารณาว่าข้อใดตรงกับการกระทำของผู้นำมากที่สุด โดยพิจารณาจากการกระทำของผู้นำที่ได้เกิดขึ้นแล้วในอดีต หรือกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือน่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในกรณีที่ประสพการณ์ของผู้นำไม่ตรงกับแบบสอบถามก็พิจารณาว่าข้อใดที่ผู้นำจะเลือกปฏิบัติมากกว่า และในการตอบแต่ละข้อ ให้ถือหลักว่าอย่าคำนึงถึงข้อที่ผ่าน ๆ มา ให้พิจารณาเฉพาะข้อที่กำลังจะตอบอยู่เท่านั้น เนื่องจากข้อย่อยแต่ละข้อซ้ำกัน อาจจะทำให้ความคิดของผู้ตอบสับสน เมื่อผู้ตอบได้ตอบครบทั้ง 64 ข้อ

คำตอบแต่ละข้อของผู้ตอบ จะอธิบายทัศนคติในการทำงานของผู้ตอบในสถานการณ์นั้น ๆ ตามที่ผู้
ตอบตัดสินใจ

ค. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง ในขณะที่มีการประชุมประจำปี, ประจำเดือน
ประชุมกลุ่ม ส่วนหนึ่งเมื่อผู้ตอบเสร็จ ผู้วิจัยก็รับมาด้วยตนเอง อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม
ไปทางไปรษณีย์ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จ ก็ให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์ อีกบาง
ส่วนผู้วิจัยต้องไปรับด้วยตนเอง ณ ที่ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ง. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยวิธีทางการวิเคราะห์ของทฤษฎี 3 มิติ ที่
วิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin) สร้างไว้เป็นรายบุคคล
2. วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาอัตราร้อยละโดยส่วนรวม

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบ-
เขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง ความสำคัญของผู้นำ ความหมายของผู้นำ และภาวะผู้นำ และ
พฤติกรรมภาวะผู้นำ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีสามมิติ แบบผู้นำตามทฤษฎีสามมิติ และงานวิจัยที่
เกี่ยวกับทฤษฎีสามมิติ

บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การวิเคราะห์แบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ